

Wprowadzenie do wiedzy o kulturze

Prof. dr hab. Ryszard Nycz

Wykład przedstawiający ogólne założenia i problemy współczesnej wiedzy o kulturze na tle jej historycznego rozwoju. Przegląd głównych pojęć, a także szkół i kierunków antropologii kultury. Charakterystyka wkładu językoznawstwa i literaturoznawstwa do badań kulturowych. Omówienie zasadniczych kategorii analizy kulturowej.

- Program zajęć: 1. Uwagi wstępne – pojęcie kultury; 2. Kultura a natura; 3. Kultura a cywilizacja; 4. Kultura a życie; 5. Kultura a społeczeństwo (struktura społeczna); 6. Kultura a kultury – wielokulturowość, komunikacja międzykulturowa, kultura globalna a lokalna, kultura dominująca a kultura mniejszości; 7. Kultura i język – literatura w perspektywie kulturowej; 8. Kultura i naród – literatura w perspektywie etnicznej; 9. Kultura i obrzędy, symbole, mit, magia, rytuał, religia; 10. Kultura elitarna a popularna (masowa) – obiegi literatury i sztuki; 11. Kultura ludowa a współczesna kultura typu ludowego; 12. Kultura a polityka i ideologia – instytucje kontroli (przykład cenzury w literaturze); 13. Kultura i człowiek – filozoficzne, socjologiczne i antropologiczne koncepcje człowieka; 14. Nauka o kulturze – teorie kultury; 15. Współczesne badania kulturowe (kulturoznawstwo, *cultural studies* i in.)
- Wybrana literatura przedmiotu (studenci wybierają teksty i ich fragmenty zgodnie z tematyką wykładu):
B. Anderson, *Wspólnoty wyobrażone. Rozważania o źródłach i rozprzestrzenianiu się nacjonalizmu*, przeł. S. Amsterdamski, Kraków 1997; *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej*, Warszawa 2003 oraz *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje*, Warszawa 2004 (wybór i przedmowa M. Kempny, E. Nowicka); E. Baldwin, B. Longhurst, S. McCracken, M. Ogborn, G. Smith, *Wstęp do kulturoznawstwa*, przeł. M. Kaczyński i in., Poznań 2007; P. L. Berger, Th. Luckmann, *Społeczne tworzenie rzeczywistości*, przeł. J. Niżnik, Warszawa 1983; W. J. Burszta, *Czytanie kultury*, Łódź 1996; W. J. Burszta, *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Poznań 1998; J. Clifford, *Kłopoty z kulturą. Dwudziestowieczna etnografia, literatura i sztuka*, przeł. E. Dzurak i in., Warszawa 2000; A. Duszak, *Tekst, dyskurs, komunikacja międzykulturowa*, Warszawa 1998; Ch. Jenks, *Kultura*, przeł. W. J. Burszta, Poznań 1999; G. Lakoff, M. Johnson, *Metafory w naszym życiu*, przeł. T. P. Krzeszewski, Warszawa 1988; Cz. Miłosz (wybór, przekład i przedmowa), *Kultura masowa*, Kraków 2002; B. Olszewska-Dyoniziak, *Zarys antropologii kulturowej*. Wyd. II, Zielona Góra 2000; E. Sapir, *Kultura, język, osobowość*, przeł. B. Stanosz i in., Warszawa 1978; D. Strinati, *Wprowadzenie do kultury popularnej*, przeł. W. J. Burszta, Poznań 1998; R. Sulima, *Głosy tradycji*, Warszawa 2001; *Wiedza o kulturze. Część 1: Antropologia kultury*, Warszawa 1998 (wstęp i red. A. Mencwel), Cz. 2: *Antropologia słowa*, Warszawa 2003 (wstęp i red. G. Godlewski).